

Դանիել Վարուժան

Կարմիր հողը

Գրասեղանիս վրայ, սա
Սկաւառակին մէջ կայ բուռ մ'հող, բերուած հոն
Հայրենիքի դաշտերէն:
Նուէր է ան. — Ջայն ինձ ձօնողը կարծեց
Սիրտն իր տրուած, առանց երբեք գիտնալու
Թէ կու տար իր պապերունն ալ միասին:
Ջայն կը դիտեմ. — մերթ ժամեր
Բիբերս անոր վրայ յառած կը մնամ
Լո՛ւտ եւ թախծո՛ւտ, իբր այդ հողին մէջ յուրօր
Նայուածքս արմատ արձակէր: —
Կը մտածեմ. — Գուցէ իր գոյնը բոսոր
Չէ պարզեւուած բնութեան ներհուն օրէնքէն.
Վէրքերու սպունգ մըլլալով
Խմած է մաս մը կեանքի, մաս մ'արեւու.
Եւ իբր տարր անպաշտպան
Կարմիր հող մ'է եղած, հայ հող մըլլալուն:
Գուցէ իր մէջ կը բաբախեն տակաւին
Դարերը հին-հին փառքին,
Կայծն ամրակուտ սմբակներու որոնց գոռ
Արշաւանքն օր մը ծածկեց
Հայկեան վաշտերն յաղթութեան տաք փռշիով:
Կ'ըսեմ. — Իր մէջ դեռ կ'ապրի
Ինքնատիպ ուժն այն որ կագմեց շունչ առ շունչ,

Կեանքս իմ, քու կեանքդ, ու տուաւ,
 Կարծես ձեռքով գիտակից,
 Նոյն թուխ աչուին նոյն եւ նման հոգիով
 Կիրք մ'Եփրատէն առնուած,
 Միրտ մը կամշոտ, թաքստոց
 Ընթաստանքի ու նաեւ բո՛ւրն սիրոյ:
 Իր մէջ, իր մէջ կը կայծկլտայ հոգի մ'հին՝
 Հին դիցազնի եղած փսոր մը գուցէ՝
 Կոյսի մ'աղուոր արցունքով .
 Հիւլէ մը կայ Հայկէն, փոշի մ'Արամէն,
 Անանիայէն բիբ մը դէտ՝
 Դեռ աստղերու ճաճանչներով թաթաղուն.
 Ա՛զգ մը կայ հոն, սեղանիս վրայ ազգ մը հին,
 Որ այսօր իր վերաշողշող այգուն մէջ,
 Հողի բնատուր մարմնոյն տակ ինձ կը խօսի,
 Կոգեզինէ — եւ աստղերու ինչպէս ցանն
 Անհունութեան մէջ կապոյտ —
 Փոշիներովն իր հրաբորբ
 Հոգիս քաղցրիկ փայլակներով կ'ոռոզէ:
 Ու այն ատեն լարը ջղերուս կը դողայ
 Սարսուռով մ'յորդ, ա՛յն սարսուռով՝ որ մտքին
 Հերկերուն վրայ աւելի՛
 Ըստեղծիչ է քան գարնան հովն արփագաղջ:
 Ու կը զգամ անցքն ուղեղէս
 Նոր յուշերո՛ւ, հոգիներո՛ւ դեռ կարմիր
 Խոր վերքերովն իրենց, վրէժի՛ շրթունքներ.
 Եւ այդ հողն, այդ փոշին, գոր ես կը պահեմ
 Այնքա՛ն սիրով՝ որքան հոգիս պիտ' չընէր
 Եթէ մարմնոյս աճիւններն
 Օր մը մահէն վերջ հովերուն մէջ գտնար.
 Այդ պանդուխտ մասն Հայաստանի, մասունքն այդ
 Մնացած մեր յաղթ պապերէն,
 Բժժանքն ու ձօնն այդ կարմիր,

Միրտս սեղմած մագիլներով անծանօթ,
Երկինքն ի վեր, գրքի մը վրայ, թանկագին
Ժամու մը մէջ ժպիտներու, սէրերու,
Կամ քերթուածի մը ծնած վեհ վայրկեանին
Զիս հապըշտապ կը մղէ
Մերթ լալու, մերթ մոռնելու,
Եւ զինելու բռունցքս, հոգիս բռունցքիս մէջ: